DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 69/11 Styremøte 26.10.11

MULIGE ENDRINGER I KOMMISJONSORDNINGEN FOR JUSSFORMIDLINGEN

Med grunnlag i saksnotat fikk fakultetsstyret til styremøtet 13.09.11 (sak 55/11) seg forelagt en drøftingssak om mulige endringer i kommisjonsordningen for Jussformidlingen (JF). Det ble ikke fattet noe vedtak, men fakultetsledelsen tok med seg synspunkt som framkom i drøftingen i den videre oppfølging.

Jussformidlingen er et studentdrevet rettshjelptiltak med hjemmel i domstollovens § 218, andre ledd, punkt 3, siste setning: " Når særlige grunner foreligger, kan Tilsynsrådet gi tillatelse til spesielle rettshjelptiltak." Organisasjonsformen er "forening/lag/innretning" (Enhetsregisterets terminologi).

Det er fire andre slike rettshjelpstiltak i Norge: JussBuss og Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK) i Oslo, Jushjelpa i Midt-Norge i Trondheim, og Jushjelpa i Nord-Norge i Tromsø. Den ansvarlige tilsynsmyndigheten er Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Siden starten i 1972 har Jussformidlingen hatt et omfattende samvirke med fakultetet. I saksbehandlingen har kommisjonsordningen stått sentralt. Dette består i at saker drøftes i såkalte kommisjoner, der en av våre ansatte har vært leder for hvert kommisjonsmøte. For dette vervet har de aktuelle personene fått godskrevet faktisk medgått tid i kommisjonsmøter, samt et"grunnfradrag" på 18 timer per semester. Samlet årlig omfang har utgjort om lag 1 250 timer, som har gått til fradrag i fakultetets interne undervisningsregnskap.

I dialog med daglig leder for Jussformidlingen og kursansvarlig for Jussformidlingen som spesialemne, har fakultetsledelsen drøftet en omlegging av virksomheten ved Jussformidlingen som innebærer at kommisjonsordningen i mindre grad trekker ressurser fra den obligatoriske undervisningen ved fakultetet.

Fra starten av høstsemesteret 2011 har det skjedd en delvis omlegging ved at færre av våre ansatte har blitt engasjert som kommisjonsledere enn det som har vært vanlig (Bjørnar Borvik, Tine Eidsvaag og Tore Lunde) , og ved at også viderekomne studenter er engasjert som kommisjonsledere.

Etter ytterligere dialog mellom fakultetsledelsen, daglig leder ved Jussformidlingen og kursansvarlig, er det fremkommet forslag om en ordning for Jussformidlingen som frigjør alle

de 1250 undervisningstimene til obligatorisk undervisning. Ordningen med kommisjoner med en ansatt fra fakultetet som leder opprettholdes, men slik at dette vervet blir et sidegjøremål for den ansatte, honorert av Jussformidlingen. For å finansiere en slik ordning, er fakultetet for 2012 villig til å bidra med midler, anslagsvis 300 000 kroner, dersom en ikke finner fakultetseksterne finansieringskilder. Dette beløpet vil være tilstrekkelig til å dekke minst 2 kommisjoner ukentlig, eventuelt kombinert med noen kommisjoner ledet av viderekomne studenter når det gjelder enklere saker.

For at Jussformidlingen ikke skal settes i en umulig situasjon driftsmessig, må et vedtak i denne retning i tillegg innebære at fakultetsstyret ser det som en mulighet å innvilge Jussformidlingen tilsvarende beløp i årene fremover i fravær av eksterne finansieringskilder, eller i hvert fall finne frem til likeverdige ordninger. Ellers vil det ikke være forsvarlig med en slik omlegging, sett fra Jussformidlingens side, fordi en plutselig kan stå uten ressurser til å gjennomføre den helt sentrale kommisjonsordningen.

Et beløp på rundt kr. 300000 vil ligge noe under det fakultetet hittil har betalt ut for erstatningsundervisning for de 1250 timene det har vært gitt fradrag for. Dette beløpet kommer i tillegg til kr 70.000 som ligger i grunnlaget for fakultetets ramme, og som er øremerket Jusformidlingen. Poenget med den nye ordningen er uansett ikke først og fremst å spare penger, men å frigjøre ressurser til obligatorisk undervisning i en tid da dette er nødvendig for å oppnå de målene for undervisning som er nedfelt i strategiplanen for 2011-2105 og årsplanen for undervisning for 2011.

Jussformidlingen selv vurderer det slik at en omlegging som nevnt ikke vil berøre tiltakets status etter domstolloven. Det vil heller ikke berøre ansvarsforholdene utad; det har vært og er Jussformidlingen selv som er ansvarlig overfor sine brukere og andre som er involvert i sakene som behandles. Endelig nevnes at Jussformidlingens økonomi til nå har vært integrert med universitetets, men at det for framtida blir et skille, bl.a. ved at Jussformidlingen får sitt eget regnskap, som de selv står ansvarlig for overfor tilsynsmyndigheter og andre. En slik ordning avviker heller ikke i vesentlig grad fra det som er vanlig ved de andre etablerte rettshjelpsordningene av lignende art.

Nærmere om organisering og saksbehandling ved andre studentdrevne rettshjelptiltak

Dette er i hovedsak bygd på informasjon på nettsidene til de ulike tiltakene.

Hos JURK foregår saksbehandlingen i spesialiserte saksbehandlergrupper, som er kollektivt ansvarlig for rådene som gis. JURK får finansiering fra Det juridiske fakultet ved UiO, fra Justisdepartementet og fra flere andre offentlige og private instanser.

JUSSBUSS arbeider på lignende måte som JURK. Saksbehandlergruppene består av "tre generasjoner medarbeidere på JUSSBUSS". Størstedelen av inntektene kommer fra Justisdepartementet, men også fra andre offentlige og private instanser.

Studenter som har arbeidet ved ett av disse tiltakene, får fritak for valgemner, men dette er likevel ikke formalisert på lignende måte som her. Fritaket er på 30 studiepoeng. Dvs. at ved UiO finnes det i dag ikke noe spesialemne eller annet emne i rettshjelp, men det er ønske om å opprette det, i samarbeid med JURK og JUSSBUSS.Når det gjelder lærernes uttelling for oppgaver utført for rettshjelpstiltakene, synes den formaliserte ordningen å være at en person har som sin hovedoppgave å jobbe med dette, mens andre lærere ikke får noen godskriving. Vi har imidlertid ikke fått tilbakemelding fra Oslo i vårt forsøk på å kvalitetssikre denne

opplysningen. Dersom det formelt opprettes ett eller flere emner i rettshjelp, kan dette bli endret.

Også Jusshjelpa i Nord-Norge arbeider om lag på samme måte som de andre, med saksbehandlergrupper som kollektivt har ansvar for den faglige virksomheten. Videre heter det at "I spesielt vanskelige saker konsulteres daglig leder eller faglig ansvarlig før utspill tas". Daglig leder er jurist, mens de faglig ansvarlige er to vitenskapelig ansatte ved fakultetet. De faglig ansvarlige får godtgjort 60 timers årlig arbeid for disse oppgavene, som inkluderer deltakelse på gruppemøter, styremøter og andre oppgaver ved behov. Jusshjelpa får støtte fra Justisdepartementet, fra UiT, og fra flere andre instanser.

UiT har to spesialemner i rettshjelp (15 og 30 sp), opprettet i 2008/2009. Begge disse bygger på arbeid i Jusshjelpa, men inkluderer også undervisning og eksamen.

Jushjelpa i Midt-Norge er ikke knyttet til noe juridisk fakultet, men drives av jusstudenter i Trondheims-området. Saksbehandlingen ved Jushjelpa synes å skje på om lag samme måte som ved de andre tiltakene. Man har avtale med flere advokatfirmaer om hjelp til kvalitetssikring og, om nødvendig, videreføring av saker. Jushjelpa har støtte fra Justisdepartementet, Trondheim kommune og flere andre private og offentlige aktører. Det bemerkes at vi nylig har mottatt en søknad om fritak på vegne av en student som har arbeidet ved Jushjelpa i Midt-Norge, og i den sammenheng er det opplyst at UiO nylig har etablert som praksis at man gir fritak for ett valgemne i mastergraden, dvs. 15 studiepoeng etter dagens ordning.

Spesialemnet "Rettshjelp"

Etter å ha arbeidet som saksbehandler ved Jussformidlingen i to hele semestre og behandlet minst 60 klientsaker og utført andre saksbehandleroppgaver, kan man få dette godskrevet som et 30 studiepoengs spesialemne. Prøvingsformen er en rapport "hvis formål er å vise omfanget av arbeidet som er lagt ned, samt synliggjøre studentens evne til å redegjøre for sakene som han eller hun har behandlet". Denne sensureres ved fakultetet, og karakterskalaen er "Bestått/Ikke bestått". Dette emnet kan og bør opprettholdes, også med de endringene i samarbeidet mellom fakultetet og Jussformidlingen som er skissert ovenfor. Det er ingen grunn til å endre det faglige innholdet i emnet.

Ledelsens vurdering

Det har vært avgjørende for ledelsen å frigjøre mer av våre ansattes tid til undervisning i de obligatoriske emnene på første til fjerde studieår, samtidig som både spesialemnet i rettshjelp og Jussformidlingens ordinære virksomhet ikke blir skadelidende, verken reelt eller formelt. En ordning som skissert her, vil etter vårt syn tilfredsstille dette.

For Jussformidlingen er det vesentlig at fakultetets engasjement i virksomheten er stabilt og langsiktig. Ledelsen vil peke på at fakultetets muligheter til å påta seg langvarige rettslige forpliktelser overfor eksterne partnere er begrenset. Vi vil likevel understreke at vi med dette har til hensikt å videreføre det mangeårige samarbeidet, og at vi ønsker at dette skal vare ved i lang tid framover.

En forutsetning for så vel den økonomiske støtten fra fakultetet som videreføring av spesialemnet er at kommisjonslederne rekrutteres blant fakultetets vitenskapelig ansatte (dette gjelder ikke eventuelle studentmedarbeidere til enklere saker, jf ovenfor). Eventuelle endringer i dette må drøftes særskilt med fakultetet.

I samsvar med det framlagte forslaget inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

"Fakultetsstyret gir sin tilslutning til ledelsens skisse i notat av 21.10.11til fakultetsstyret for framtidig samarbeid med Jussformidlingen, og for videreføring av spesialemnet i rettshjelp."

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

21.10.11
PGH-KNT